

Analys av romansbedrägerier

Ärenden som inkommit till polisområde Östergötland
år 2023 och år 2024

Utkast, ver 2.0

Stefan Holgersson

BF-samordnare

Polisområde Östergötland

Innehållsförteckning

1. Analys av romansbedrägerier.....	4
1.1 Fel kodning och försöksbrott	4
1.2 Den ekonomiska omfattningen av romansbedrägerier.....	5
1.3 Förutom penningtvättare lagförs vissa bedragare i romansbedrägerier.....	6
1.4 Gärningsmän och modus.....	7
1.5 Ålder, kön och riskmedvetenhet hos målsäganden	9
2. Åtgärdsförslag.....	11
2.1 Spaning på nätet efter misstänkta fakeprofiler för romansbedrägerier.....	11
2.2 Agera mot misstänkta falska profiler för romansbedrägerier.....	11
2.3 Anmäl Facebook/Meta för brott.....	11
2.4 Bevaka inkomna anmälningar om romansbedrägerier.....	11
2.5 Vidta utredningsåtgärder omgående för att säkra bevis	11
2.6 Proaktivt och brottsförebyggande arbete.....	12
2.7 En påverkan att externa aktörer försvårar bedrägerier	12
2.8 Verka för att ta hand om brottsoffer på ett likartat och bättre sätt.....	13
2.9 Verka för att Brå ökar kvaliteten på brottskodningen	13

1. Analys av romansbedrägerier

1.1 Fel kodning och försöksbrott

Brottsförebyggande rådet definierar romansbedrägerier i sin skrift om klassificering av brott som:

”Gärningspersonen inleder en kärleksrelation eller liknande relation med en person, genom fysisk kontakt eller via internet, i syfte att vilseleda hen till handling som innebär ekonomisk vinning för gärningspersonen, exempelvis att genom olika förevändningar förmå personen att låna ut eller skänka pengar till gärningspersonen.”¹

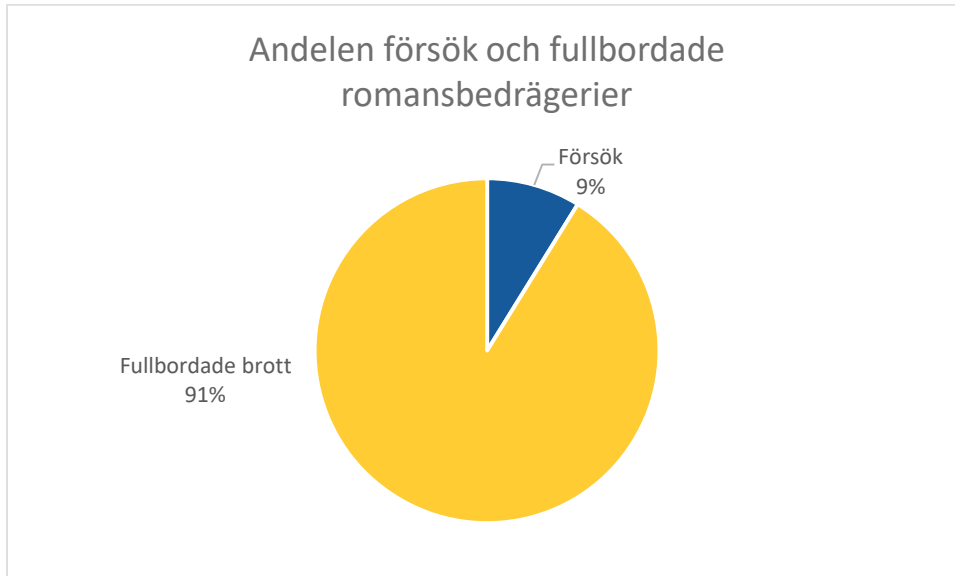
Under de första månaderna år 2024 inkom 11 anmälningar om romansbedrägerier som föll på polisområde Östergötlands bord att hantera. Eftersom det var för få ärenden för att det skulle vara meningsfullt att genomföra en statistisk analys har samtliga romansbedrägerier under år 2024 och under 2023 inkluderats i analysen. Totalt var det 35 ärenden. Definitionen av romansbedrägeri är tydlig i förhållande till flera andra brottstyper och kan förklara varför det inte förekom någon felkodning. En genomgång av 100 slumpmässigt utvalda bedrägerier genom social manipulation (annat än investerings, befogenhets och romansbedrägeri) visar att ett par procent av dessa hade kunnat fått brottskoden romansbedrägeri, men att uppgifterna som fanns i ärendena var så knapphändiga att det inte var självklart. Det går att anta att av de anmälda bedrägerierna är andelen romansbedrägerier något högre än statistiken visar. Dessutom går det utifrån vad som framkommit i samtal med personer som har en kunskap om romansbedrägerier samt att det av ärenden framgår att vissa målsäganden anmält, men andra inte gjort detta, att anta att mörkertalet är högt för romansbedrägerier eftersom målsäganden kan känna en skam att ha blivit lurade.

Ett av de anmälda brotten kommer inte tas med i den statiska analysen. Det handlade om att en man betalade för ett hotellrum för att en kvinna skulle kunna träffa honom i en ort, men när han kom dit med tåg så visade sig att kvinnan inte ville träffa mannen och inte svarade på hans samtal. Han kände sig lurad och gjorde därför en anmälan, men kort därefter betalade kvinnan för hotellrummet och han drog tillbaka anmälan.

Av diagram 1 framkommer att 9 procent av de anmälda romansbedrägerier handlar om försök -men precis som för investeringsbedrägerier och befogenhetsbedrägerier går det att anta att andelen försöksbrott som inte anmäls är mycket högt i förhållande till de som anmäls. Även när det gäller romansbedrägerier hade det därför varit önskvärt att ha separata brottskoder för försök och fullbordade brott.

---

¹ https://bra.se/download/18.73ed0f241939545744f1974e/1734442788353/2024_Klassificering%20av%20brott%20v%2013_0.pdf sidan 75.

Diagram 1. Hur stor andel av de anmälda romansbedrägerierna som var försöksbrott respektive fullbordade brott (n=34)

Av Brå:s statistik² framgår att under år 2023 anmäldes 1318 romansbedrägerier. Om vi antar att 9 procent av dessa var försöksbrott så betyder det att det under år 2023 anmäldes 1200 romansbedrägerier som innebar att en målsäganden förlorade pengar.

1.2 Den ekonomiska omfattningen av romansbedrägerier

Intervallet på belopp i ärendena om romansbedrägerier som inkommit till polisområde Östergötland under år 2023 och år 2024 låg mellan 2200 kronor och 1 450 000 kronor. Medelvärdet var 266 813 kronor. I materialet fanns det två ärenden där beloppet var omkring 1,5 miljoner kronor. Medelvärdet ligger ungefär 100 000 under det framräknade nationella medelvärdet år 2023³ där det av rapporten om brottsvinster vid bedrägerier framgår att den högsta brottsvinsten som rapporterats in under detta år i Sverige var 10 miljoner kronor och att 67 individer anmälde brottsvinster på mellan 1 och 10 miljoner kronor⁴. Precis som för befogenhetsbedrägerier och investeringsbedrägerier kan det på grund av vissa mycket höga belopp vara mer rättvisande med ett medianvärde för att åskådliggöra det typiska beloppet för ett romansbedrägeri. När det gäller de romansbedrägerier som inkommit till polisområde Östergötland under år 2023 och 2024 ligger medianvärdet på 60 941 kronor. Den uppskattade brottsvinster för fullbordade romansbedrägerier beräknas till 372 miljoner kronor år 2024⁵.

I Polismyndighetens rapport om brottsvinster vid bedrägeribrott konstateras att också romansbedrägerier är en lönsam kriminell aktivitet och genererade cirka 470 miljoner kronor

² <https://bra.se/amnen/bedrageri>

³ Det genomsnittliga värdet för ett investeringsbedrägeri har tagits bort i den officiella rapporten om brottsvinster vid bedrägerier och NBC har framfört att beloppet är hemligt. Det är svårt att förstå att så är fallet eftersom det genom en enkel ekvation går att ta reda på det ungefärliga schablonbeloppet. **Som att säg att en siffra nära 3 multiplicerat med ett tal vi inte vill uppge blir 12.** Antal anmälda brott (uppgifter finns tillgängliga + att det i rapport framgår uppskattade andelen försöksbrott) * beräknat schablonbelopp per brott (hemlig) = Total brottsvinst (anges).

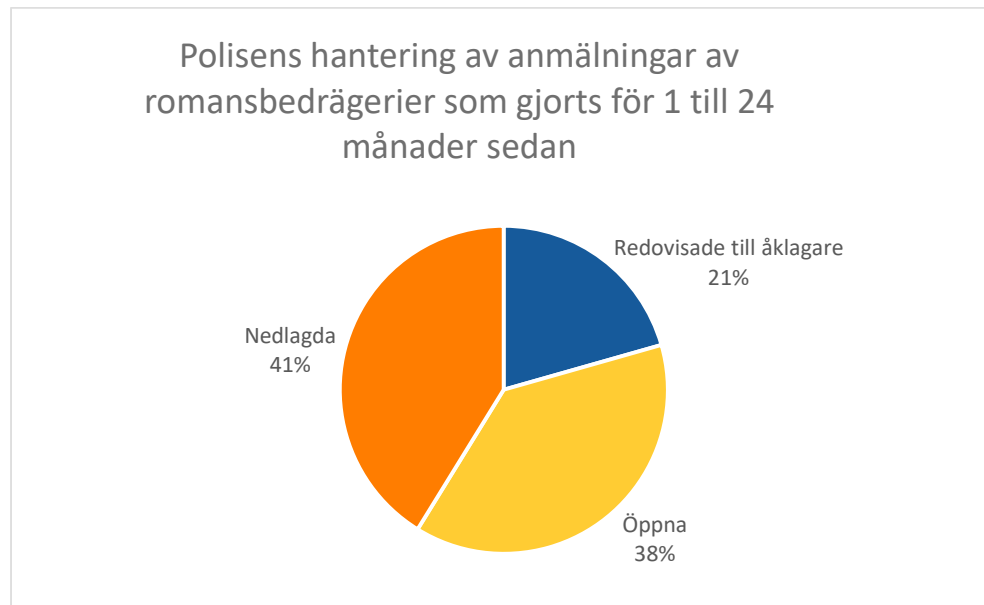
⁴ [brottsvinsterna-for-bedrageribrottsligheten-2023.pdf](#) sidan 9.

⁵ Polismyndigheten (2024). *Brottsvinsterna för bedrägeribrottslighet 2024*.

i brottsvinst år 2023 (6 procent av den totala brottsvinsten). Det går dock att anta att stora delar av dessa brottsvinster inte hamnar hos kriminella gäng i Sverige utan hos bedragare i Västafrika (se nedan)

1.3 Förutom penningtvättare lagförs vissa bedragare i romansbedrägerier

Av diagram 2 framgår att 21 procent (7 fall) av de anmälda romansbedrägerier som inkom till polisområde Östergötland är redovisade till åklagare. Dessutom är prognosen god i ett flertal av de nästan 40 procent öppna ärendena att de ska redovisas till åklagare.

Diagram 2. Polisområde Östergötlands hantering av anmälningar om romansbedrägerier som gjorts för 1- 24 månader sedan (n=34)

I huvudsak rör de redovisade ärendena penningtvättare, men i två ärenden redovisas en misstanke om grovt bedrägeri respektive bedrägeri till åklagare. Ärendena rör samma gärningsman och målsägande där dessa har träffats fysiskt. Det ökar möjligheterna till lagföring och det har i utredningsarbetet lagts ner kraft för att bringa klarhet i brotten. GPS positionering på den misstänktes telefoner har exempelvis använts för att undersöka om den misstänkte kan ha befunnit sig på den plats där målsägaren gjort inköp av bland annat en mobiltelefon till den misstänkte. Vidare har bland annat den inköpta telefon undersökts där det gått att konstatera att den misstänkte laddat ner BankId till den nya telefonen samt var och när detta skett.

När det gäller de ärenden som lagts ned anges i de flesta fall att det är uppenbart att brottet inte går att driva vidare som skäl till nedläggning. Ofta har det inte vidtagits några åtgärder i dessa ärenden, vilket är rationellt med tanke att det inte funnits förutsättningar att kunna redovisa ärendena till åklagare. I de fall det vidtagits utredningsåtgärder hade dessa kunnat undvikas om kvaliteten på informationen i de inkommande ärendena hade varit högre. Av de ärenden som lagts ned är det i två fall (2 av 14, dvs 14%) som det går att ha invändningar mot att de lagts ned eller till den motivering som använts. I ett fall handlar det om en hänvisning till att misstänkta kommer åtalas för andra brott och i det andra fallet om en motivering att det inte kommer att gå att bevisa att något gjort sig skyldig till brott.

Av analysen framgår att en utmaning i utredningsarbetet är att vissa målsäganden har svårt att inse att de blivit lurade och därför inte vill driva vidare ärendena.

1.4 Gärningsmän och modus

Förutom penningtvättare är det få gärningsmän som identifierats och därmed är det inte möjligt att utifrån de inkomna ärendena göra en analys av gärningsmännen bakom romansbedrägerierna. Däremot visar analysen av ärenden i kombination med annan erhållen information⁶ att det verkar finnas olika typer av gärningsmannaprofiler och modus. En typ skulle kunna betecknas som en klassisk "sol och vårare" där målsäganden och gärningsman träffar varandra. Dessa gärningsmän återkommer i liknande ärenden och i media har det presenterats flera exempel på detta⁷. En annan typ av romansbedrägerier är de som professionella internationella ligor ägnar sig åt. Ett fördjupat reportage i tidningen Filter vars titel har underrubriken "*arbetsplatsbesök i den västafrikanska romans bedragarindustrin*" kan användas för att få en inblick i modus och de gärningsmän som ligger bakom denna typ av bedrägerier. I reportaget i Filter hänvisas till att forskare vid en kartläggning av en dejtingsida fann att över femtio procent av de knappt 1700 falska profilerna kunde spåras till västafrikanska länder, varav 30 procent till Nigeria och 13 procent till grannlandet Ghana.

De som ägnar sig åt romansbedrägerier i Ghana tillhör en subkultur vars medlemmar kallas Sakawa boys. De är lätta att känna igen i stadsbilden med sina dyra märkeskläder och ofta flotta bilar. Dessa personer syns speciellt runt nöjesinrättningar i större städer. De beskrivs av journalisten som gjorde reportaget som en märklig mix av cyberbrottslighet, festande, statuskonsumtion och den traditionella västafrikanska religionen juju. Pengarna kommer från romansbedrägerier och andra former av cyberbrottslighet riktad mot människor i väst.

I Ghana används ofta internetkaféerna av sakawapojkar som är i början av sin karriär. Efter ett tag är det vanligt att de går ihop i mindre grupper och jobbar med bedrägerier från en gemensam lägenhet. Journalisten som besökte Ghana intervjuade tre pojkar som ägnar sig åt romansbedrägerier. En av dem berättade att han blev introducerade till denna brottslighet av en skolkamrat och att han sedan blev upplärd av kamrater innan han efterföljande år fick sin första större hit. Inom sakawakulturen betyder ord "hit" att man fått ett offer att skicka pengar. Enligt den intervjuade lyckades han få en kvinna att i omgångar sända över 400 000 amerikanska dollar genom att utge sig för att vara en amerikansk militär i nöd.

Journalisten som genomför besöket i Ghana beskriver att bedragarna ofta organiserar sig i mindre grupper där medlemmarna har olika kompetenser som kompletterar varandra. Sättet som de han intervjuer berättar om verksamheten gör att den framstår som vilken småföretagsverksamhet som helst. Den närmsta släkten känner till de intervjuades levebröd och de som intervjuas berättar att deras släktingar ibland verkar vara ledsna och ibland arga över att de håller på med bedrägerier – därför håller de som ägnar sig åt romansbedrägerier borta från dem. De som intervjuats använder begreppen som *client*, vilket är ett offer för bedrägeri, *bomb* som är att leta potentiella offer på sociala medier, *format* som är en mall för hur ett bedrägeri kan gå till, *update* som är ett nytt bedrägeriupplägg. En *picker* är en som lånar ut ett konto i det land där de påstår att deras karaktärer befinner sig eller kommer

⁶ Bland annat samtal med utredare och externa personer med inblick i romansbedrägerier och även reportage om dessa.

⁷ Se t.ex. <https://www.newsner.com/familj/therese-traffade-karleken-via-dejtingsida-sedan-avslojades-bluffmakaren-som-lurat-flera/>

ifrån. De som blir utsatta för romansbedrägerier kan själva utnyttjas på ett sådant sätt att de blir dömda för penningtvätt.

Det finns sidor på bland annat medieplattformen Tiktok som erbjuder tips och tricks för de som vill ägna sig åt romansbedrägerier där det säljs diverse upplägg. Det finns också personer som mot betalning kan agera mentor åt dem som är i början av sin karriär. I slutna grupper på Telegram och WhatsApp går det att köpa handledningar och mallar för många typer av bedrägerier – inte bara romansbedrägerier utan exempelvis strategier för avancerade former av kortbedrägerier. Det finns också uppsättningar av bilder som går att använda till fejkpersonligheter samt listor över Facebooksidor och grupper där det är lätt att hitta godtrogna offer.

I Nigeria där subkulturen uppstod kallas utövarna för yahoo boys. Utöver att påverka mode och musik, så kallad scam rap, har de en hög profil i samhället. En sådan person var Hushpuppi med över två miljoner följare på Instagram som tog del av hans extrema exklusiva livstil med champagne, märkeskläder och lyxbilar. De flesta av hans fans förstod att pengarna kom från cyberbrottslighet, men han själv påstod sig tjäna pengar som fastighetsutvecklare. Hushpuppi greps i Dubai sommaren år 2020 vid en FBI-operation. Han utlämnades till USA och dömdes till 11 års fängelse för inblandning i nätbedrägerier i miljardklassen. Under hösten 2022 gjorde Interpol sitt första tillslag mot en av de stora aktörerna vad gäller nätbedrägerier i Västafrika. Numera gör också polisen i Ghana sporadiska gripanden. En utökad internationell samverkan är ett sätt att angripa problematiken med romansbedrägerier som utförs av professionella internationella ligor.

Utöver de professionella internationella ligor som ägnar sig åt romansbedrägerier där ekonomiska tillgångar hamnar i Västafrika finns det personer med kopplingar till Sverige som bedriver denna typ av nätbrottslighet.

Förutom repressivt arbete mot dessa gärningsmän finns det möjlighet att agera proaktivt för att förebygga romansbedrägerier. De ärenden som analyserats indikerar att över 40 procent av brotten initierades genom Facebook. Under samtal med olika aktörer framkommer att Facebook inte visat intresse att agera mot utpekade profiler som ägnar sig åt romansbedrägerier. Precis som vid annonsbedrägerier och vid investeringsbedrägerier finns det ett behov av att anmäla Facebook för medhjälp till bedrägeri för att på så sätt försöka sätta en press på Facebook att uppvisa en annan inställning till när plattformen används för bedrägeriupplägg. Vidare har forskning pekat på att det är möjligt att lokalisera falska profiler på datingsidor⁸. Genom att patrullera av nätet finns möjlighet att hitta falska profiler som misstänks kunna kopplas till romansbedrägerier och agera för att dessa profiler tas bort. Eftersom dessa profiler genererar intäkter går det att tänka sig att det kan mötas av motstånd att ta bort dem och även ur denna aspekt vore det önskvärt att göra en anmälan mot Facebook för medhjälp till bedrägeri som om den utreddes skulle kunna skicka signaler till andra företag.

---

⁸ Se t.ex. Suarez-Tangil, G., Edwards, M., Peersman, C., Stringhini, G., Rashid, A., & Whitty, M. (2019). Automatically dismantling online dating fraud. *IEEE Transactions on Information Forensics and Security*, 15, 1128-1137.

1.5 Ålder, kön och riskmedvetenhet hos målsäganden

De som blev utsatta för romansbedrägeri i urvalet som analyserades var mellan 29 och 89 år. Genomsnittsåldern var 62 år. Anden kvinnor och män som gjort anmälningar om romansbedrägerier var ungefär lika (51,5 procent kvinnor).

Romansbedrägerierna har fått stor uppmärksamhet i media och är något som återkommande gånger tagits upp på olika informationsträffar där polisanställda medverkat, men det går att anta att effekten av informationsspridning precis som för investeringsbedrägerier och romansbedrägerier är mycket begränsad⁹. Att lägga ned tid på informationsspridning för att öka målsägandens riksmedvetenhet bör vägas mot att använda polisens resurser på annat sätt som har större möjligheter att få en effekt.

Gärningsmännen i romansbedrägeriärendena agerar på ett planerat och genomtänkt sätt för att lura brottsoffren. I reportaget i tidningen Filter framgår att det finns färdiga manus för romansbedrägerier, men att en veteran i Ghana som intervjuas berättar att han inte utgår från färdiga manus utan brukar skriva sina egna:

*"Jag får min inspiration från latinamerikanska såpoperor och indiska filmer. Jag älskar kärleksspråket i de indiska filmerna, de vet hur man tar hand om sin man eller kvinna."*¹⁰

Under samtal med bland annat utredningspersonal men även av vad som framgår av genomgången av ärendena som ingår i denna analys visar att de som blivit utsatta för ett romansbedrägeri kan ha mycket svårt att ta in att de är föremål för ett brott. Ett utdrag från text av en person som blivit lurad kan ge inblick i varför:

"7 månader. 7 månader av glädje. 7 månader av kärlek. 7 månader av förväntan /.../ 7 månader sedan jag stötte på den man jag hoppas och trodde på. /.../ Varje gång jag tänkte på honom log jag, och han fanns i mina tankar hela tiden. /.../ Tänka om han inte finns? /.../ Dum tanke, men det är klart att han finns, annars skulle vi inte kunna skriva till varandra. /.../ Han fanns där för mig och jag fanns där för honom, och vi hade funnit varandra. Men nu är han borta, det vill säga han har aldrig funnits. /.../ Jag älskar den man som har skrivit till mig och som jag skrivit till i 7 månader. Jag kan vänta på honom resten av mitt liv, bara han kommer. Jag saknar honom så mycket, och jag kommer aldrig få träffa honom. /.../ Någon (man eller kvinna) har suttit bakom sin dataskärm eller mobil och skapat en sagofigur. /.../ med full kontroll på alla mina känslor, min vardag och fullständig kontroll i detalj på vad som skrivits i tidigare meddelanden så lyckades personen göra allt till en illusion. Men hur kunde det hända? Jag tycker att jag är klok och klarsynt och jag borde ha den livserfarenhet som behövs för att inte råka ut för något

⁹ Se t.ex. Niklas Jakobsson & Manne Gerell (2023) "Evaluating the impact of an informational postcard campaign on telephone scams targeting the elderly", *Nordic Journal of Criminology*, Volume 25, no.1-2024, pp.1-6.

¹⁰ Filter nr 93 (augusti/september 2023). *Kär och galen. Om den västafrikanske industrin bakom romansbedrägerier*, sidan 41.

liknande. Och fanns det inga varningsklockor som kunde väcka mig? Varningsklockorna ringde, men jag snoozade och försov mig”¹¹

Vid samtal har det framgått att det finns stora skillnader i bemötandet av brottsoffer för romansbedrägerier. En slutsats som går att dra är att det går att utveckla polisens förmåga att bemöta brottsoffer för romansbedrägerier där det är viktigt att de som blivit utsatta stöds så att det inte känner skam för det som inträffat. I efterhand kan det vara svårt att se hur omärkligt och gradvis en bedragare fångar sitt offer och att tillskriva offret egenskaper som naivitet och bristande intellekt. Det är dock viktigt att vara medveten om att det handlar om genomtänkta brottsupplägg där starka försvarsmekanismer är inblandade. Forskning har identifierat ett flertal faktorer som hämmar människors förmåga att fatta rationella beslut. Ett grundläggande skäl handlar om selektiv perception¹² där en vilja eller önskan om att ett förhållande ska vara på ett visst sätt påverkar vilken information som tas in och vilka faktorer som tillmäts betydelse¹³. Precis som när det gäller exempelvis investeringsbedrägerier finns ett behov av att förstå att de psykologiska faktorerna spelar bedragarna i händerna och utnyttjas vid romansbedrägerier.

---

¹¹ <https://www.stoppa-romansbedragerier.eu/nyheter/c/0/i/46705830/nyhet-1>

¹² Dearborn, D.C. and Simon, H.A. (1958), Selective perception: A note on the departmental identifications of executives, *Sociometry*, Vol. 21, s. 140-144.

¹³ Se t.ex. Schwarz, N. (2000), Emotion, cognition, and decision making, *Cognition & Emotion*, Vol. 14 (4), s. 433-440; Moon, H., & Conlon, D. E. (2002), From acclaim to blame: Evidence of a person sensitivity decision bias, *Journal of Applied Psychology*, Vol. 87, s. 33-42.

2. Åtgärdsförslag

2.1 Spaning på nätet efter misstänkta fakeprofiler för romansbedrägerier

Genomför spaning på nätet efter fakeprofiler som misstänks använda för romansbedrägerier. Ett sådant arbete skulle kunna utföras inom ramen för polisens volontärverksamhet. Det finns ett behov av att utforma en utbildning i hur misstänkta fakeprofiler för romansbedrägerier kan lokaliseras som kan ges till de som utför spaning på nätet (oavsett om det är volontärer eller polisanställda).

2.2 Agera mot misstänkta falska profiler för romansbedrägerier

Ta kontakt med företaget vars plattform används för att publicera annonser för att försöka få bort annonserna.

2.3 Anmäl Facebook/Meta för brott

Upprätta en anmälan mot Facebook/Meta för medhjälp till bedrägeri och medhjälp till försök till bedrägeri. Bifoga några konkreta exempel i anmälan. Om det är svårt att få en fysisk person fälld för brott kan företagsbot nyttjas. Om någon lagförs eller företagsbot utfärdas upprätta fler anmälningar mot Facebook/Meta i kombination med polisen på nationell nivå för en dialog med detta företag för att försöka minska antalet annonsbedrägerier på denna plattform.

Att upprätta en anmälan mot Facebook/Meta ligger i linje med det åtgärdsförslag som presenteras i rapporten som tagits fram i samarbete mellan de nordiska poliskåren där det anges att det finns ett behov att sätta press på de stora teknikföretag som ansvarar för de plattformar där bedrägeriannonserna publiceras¹⁴, men det preciseras inte hur det ska gå till. Bevisligen har den dialog som förts med Facebook/Meta inte skapat en tillräcklig press. Med tanke på den inställning som framkom vid kontakt med nationellt bedrägericentrum rörande att upprätta en anmälan mot Facebook/Meta går det att dra slutsatsen att det ligger på polisområde Östergötland eller någon annan aktör inom polisen att upprätta en sådan anmälan.

2.4 Bevaka inkomna anmälningar om romansbedrägerier

Ha en kontinuerlig bevakning av inkomna anmälningar om romansbedrägerier där information omgående används för att undersöka om de fortfarande finns kvar (se punkt 2.3) och för proaktiva och brottsförebyggande aktiviteter (se punkt 2.5).

2.5 Vidta utredningsåtgärder omgående för att säkra bevis

Det går snabbt att läsa igenom en anmälan och se om det kan finnas ett behov av att säkra bevis. En slutsats som går att dra är att det omgående är viktigt att vidta åtgärder för att säkra bevis som annars kan gå förlorade. Sådana arbetsmetoder har provats med lovande resultat¹⁵. En liknande slutsats drögs gällande inkomna anmälningar om demokrati- och hatbrott på nätet som publicerades år 2018¹⁶.

¹⁴ https://polisen.se/siteassets/dokument/ovriga_rapporter/nordic-threat-assessment-on-online-fraud-2024-web.pdf/download/?v=46fb9ca8b5e21460a8a232a324b64254

¹⁵ Bland annat i ett pilotprojekt som genomfördes på PKC i region Väst de sista månaderna under år 2024.

¹⁶ <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1210777/FULLTEXT02.pdf>

2.6 Proaktivt och brottsförebyggande arbete.

För att angripa romansbedrägerierna finns ett behov av att i utredningsverksamheten frångå en inriktning där man inväntar att anmälningar inkommer och därefter vidtar utredningsåtgärder. Ett sådant tillvägagångssätt gör att utsikterna är små för att klara upp de flesta av romansbedrägerierna och att kunna förebygga romansbedrägerier på ett framgångsrikt sätt. I en rapport om narkotikabrott som publicerades för 14 år sedan beskrivs hur polisen byggde upp virtuella agenter på nätet för att arbeta mot narkotikabrott¹⁷. **Systematiken och processerna vad gäller romansbedrägerierna öppnar upp möjligheter för att använda sig av virtuella agenter som ett sätt att angripa denna typ av brottslighet.** Genom att leta rätt på fakeprofiler som kan utgöra en ingång till romansbedrägerier finns möjlighet att få kontakt med personer som ägnar sig åt systematiska bedrägerier. Med hjälp av utredningsåtgärder går det att bakspåra riktiga målsäganden och avbryta pågående bedrägerier. En internationell samverkan i de ärenden som de virtuella agenterna är inblandade i kan göra det möjligt att spåra bedragare och säkra bevis som inte är möjligt att göra då anmälningar kommer in efter att samtal och transaktioner skett.

Inom ramen för polisområde Östergötlands verksamhet bör det användas virtuella agenter och bedriva ett proaktivt arbetssätt. Eftersom romansbedrägerier är välplanerad och strategiskt upplagda är en viktig förutsättning för ett lyckat resultat att polisens arbete också är välplanerat och bedrivs på ett strategiskt sätt. På nationell nivå finns därför ett behov av att koordinera arbetet så att det sker mot olika brottsstrukturer och genomförs på ett systematiskt och effektivt sätt ur ett nationellt perspektiv, men också att en samverkan bland annat sker med de nordiska länderna eftersom vi ur flera aspekter delar samma problematik¹⁸.

I de fall målsäganden kontaktas för att informeras om att de sannolikt är utsatta för ett romansbedrägeri är det viktigt att vara medveten om de psykologiskt starka krafterna som kan påverka målsägandens respons på sådan information.

2.7 En påverkan att externa aktörer försvårar bedrägerier

För polisen på nationell nivå är det viktigt att medverka till att bland annat telefonoperatörer och banker försvårar romansbedrägerier genom olika former av åtgärder. Här ligger en utmaning i att personer som blir utsatta kan vara svårt att övertyga om att så är fallet. För att en samverkan ska underlättas mellan banker och polis finns ett behov av att se över vissa regler som kan utgöra ett hinder för en sådan samverkan.

Polisområde Östergötland kan peppa befattningshavare på nationellt bedrägericentrum att fortsätta arbetet med att i samverkan med externa aktörer försöka försvåra romansbedrägerier. Polisområde Östergötland kan även bidra till att externa aktörer får information och att det även skapas en press på dessa aktörer att agera. Vid samtal har det framkommit att nationellt bedrägericentrum (NBC) är måna om att ha goda relationer med sina samverkanspartner, vilket är naturligt. Polisområde Östergötland har inte samma behov av att ha goda relationer med externa samverkanspartner på nationell nivå och kan därför göra uttalanden

¹⁷ https://polisforskning.se/ws/media-library/a34e5cb2fd3a475c95fed15f185a540a/pol_arb_m_narkotika-rapport_inl110825w.pdf, sidan 83-86.

¹⁸ https://polisen.se/siteassets/dokument/ovriga_rapporter/nordic-threat-assessment-on-online-fraud-2024-web.pdf/download/?v=46fb9ca8b5e21460a8a232a324b64254

som är mer kritiska, vilket kan vara viktigt för att skapa en press som kan motivera vissa av de externa aktörer att vidta åtgärder som medför kostnader för dem eller påverkar deras inkomster negativt.

2.8 Verka för att ta hand om brottsoffer på ett likartat och bättre sätt

Det finns ett behov av att sprida en kunskap inom Polismyndigheten till de som tar emot anmälningar och utreder romansbedrägerier för att dessa befattningshavare inte ska bidra till att målsäganden känner skam för att de blivit lurade.

2.9 Verka för att Brå ökar kvaliteten på brottskodningen

När det gäller Romansbedrägerier finns ett stort behov av att kunna särskilja försöksbrott från fullbordade brott. Polisområde Östergötland bör när tillfälle ges och i olika sammanhang göra yttranden som kan påverka Brå att försöksbrott och fullbordade bedrägeribrott får olika brottskoder.